

ΤΑ «ΜΠΑΛΚΟΝΙΑ» ΤΟΥ ΒΙΚΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ANNA A. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

ΤΑ «ΜΠΑΛΚΟΝΙΑ» ΤΟΥ ΒΙΚΟΥ

Προσπαθώ να βρω στο ελληνικό λεξιλόγιο λέξεις εντυπωσιακές, για να μπορέσω να περιγράψω το υπερθέαμα του Βίκου. Μάταια. Καμιά λέξη δεν αποδίδει το δέος που αισθανόμαστε

μπροστά σ' αυτό το δημιούργημα της φύσης. Φαράγγι ιλιγγιώδες, αβυσσαλέο, χαοτικό. Μόνον αναρριχητές, αετοί ή αγριόγιδα μπορούν να αισθάνονται άνετα στη θέα της κοάνης του. Όλοι οι υπόλοιποι, μόλις βρεθούν στην άκρη των «μπαλκονιών» του πισωπατούν. Ποιο είναι όμως το φαράγγι του Βίκου;

Η ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΒΙΚΟΥ

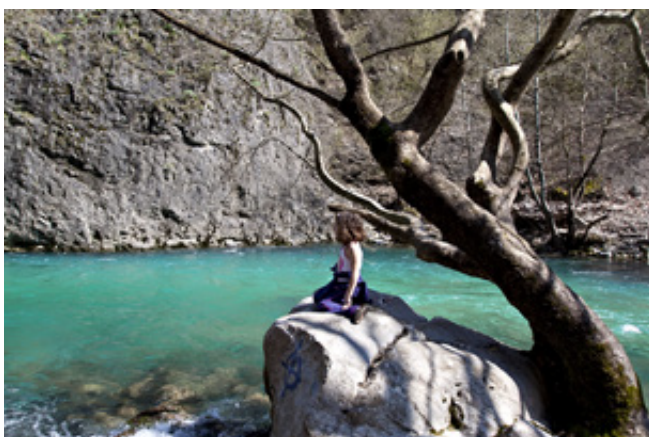
Η χαράδρα είναι «*μια γιγαντιαία διακοπή της συνέχειας του εδάφους, που προκλήθηκε από τεκτονικά αίτια, η οποία στη συνέχεια διανοίχθηκε από τη δράση του νερού και των ανέμων*»⁽¹⁾. Το έδαφος που διακόπηκε από τη δράση των σεισμών είναι βέβαια η **Β. Πίνδος** και, πιο συγκεκριμένα, οι ΝΔ απολήξεις της **Τύμφης** και οι ΒΑ απολήξεις του **Στούρου**.

Ανάμεσα στις απότομες πλαγιές των δυο αυτών οροσειρών έχει σχηματισθεί η χαράδρα του Βίκου. Η αρχή της βρίσκεται λίγο δυτικότερα του χωριού **Κήποι** στο Κεντρικό Ζαγόρι και το τέλος της στο Δυτ. Ζαγόρι, ανάμεσα στο **Πάπιγκο** και στον **Βίκο**. Μετά από 15 χρόνια παραμένουν ζωντανές οι αναμνήσεις από το πολύωρο μονοπάτι, άλλοτε ομαλό και άλλοτε κακοτράχαλο.

Αναφέρει χαρακτηριστικά ο **Ιωάννης Παπαϊωάννου**: «*Η περίφημη Χαράδρα του Βίκου είναι ανέγγιχτη τελείως από την πρόοδο*

Ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου στο Φαράγγι του Βίκου. Δίπλα, οι κρυστάλλινες πηγές του Βοϊδομάτη, το καλύτερο πόσιμο νερό.

του πολιτισμού, αφού με μεγάλη δυσκολία περνάει κανένας σήμερα από τον μοναδικό μολαρόδρομο. Πάνε μόνον εκείνοι που τα «κότσια» τους αντέχουν». (2)

Με το Προεδρικό Διάταγμα 213 του 1973, η ευρύτερη περιοχή Βίκου-Αώου, έκτασης 126.000 στρεμμάτων κηρύχθηκε **Εθνικός Δρυμός**.

Ωστόσο, 100 χρόνια πριν, ήδη από το 1870, ανέφερε για τον Βίκο ο **Ιωάννης Λαμπρίδης**.⁽³⁾ «*Βίκος ονομάζεται χάσμα αξιοθέατον, δι ου και ο επώνυμος ποταμός διέρχεται, κείμενον επί του Ζαγοριακού όρους και έχον μήκος μεν 4 ωρών, βάθος δε 500 οργυιών... Σκοτίζεται η κεφαλή του βλέποντος εκ της κορυφής το εκπληκτικόν τούτο βάραθρον, όταν μάλιστα πέτραι, τυχόν κυλιόμεναι, πίπτωσι θορυβωδώς από των υψωμάτων! Άξιον απορίας είναι πώς διέφυγε το κατανυκτικόν τούτο χάσμα την προσοχήν των αρχαίων της Ηπείρου ιστορικών*».

Στην πανίδα του Βίκου περιλαμβάνονται λύκοι, αλεπούδες και, σε μικρότερους αριθμούς, αγριόχοιροι και αρκούδες. Άλλοτε υπήρχαν και πολλά αγριοκάτσικα. Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός τους έχει μειωθεί δραματικά.

Φημισμένο είναι το φαράγγι και για την ποικιλία της χλωρίδας. Στην κοίτη του κυριαρχούν πλατάνια και ιτιές, ενώ πιο πάνω κρانيές, πουρνάρια, γάβροι και φράξι, κέδρα, σφενδάμια, έλατα και πεύκα. Ωστόσο, την μεγάλη φήμη του οφείλει ο Βίκος στην ποικιλία των βοτάνων του. Αυτά χρησιμοποιούσαν παλιότερα οι εμπειρικοί γιατροί του Ζαγορίου, οι θρυλικοί «**Βικογιατροί**». Ας δούμε πώς τους περιγράφει ο Λαμπρίδης:

«*Επικερδές επάγγελμα, ουχί όμως και επαινετόν καθόλου, όπερ πολλοί Ζαγορίσιοι ησπάζοντο, ην και το του εμπειρικού ιατρού... Ήσκουν δε το επάγγελμα αυτών κατά τινα παράδοσιν από τον 1670 και εκαλούντο καθόλου μεν «Κομπογιαννίται», μερικώς δε «Βικογιατροί», εκ της φοβεράς τον Ζαγορίου χαράδρας. Ελάουν ιδίαν γλώσσαν ακατάληπτον τοις άλλοις, είδος κορακιστικής. Εταιρίαί δε εκ τοιούτων αγυρτών μεταβαίνουσι εις τα ενδότερα της Βουλγαρίας και Θράκης και τα πάντα υποσχόμενοι, εγένοντο παραίτιοι ου μικράς τον Ζαγορίου μομφής, διότι προς τοις άλλοις*

επεχείρουν την διάλυσιν μαγειών, την εξόρκισιν δαιμόνων και την πρόρησιν του μέλλοντος!»⁽⁴⁾

Ένα χαρακτηριστικό του Βίκου, αληθινά μοναδικό είναι οι πάμπολλες θέσεις θέας, τα θαυμαστά «μπαλκόνια» του φαραγγιού. Κάποια είναι εύκολα προσβάσιμα, άλλα απαιτούν μεγαλύτερη προσπάθεια ή ντόπιο συνοδό.

Σ' αυτό το πρωτότυπο οδοιπορικό φιλοδοξούμε να σας παρουσιάσουμε για πρώτη φορά συγκεντρωμένα σ' ένα άρθρο, το σύνολο των σημαντικότερων μπαλκονιών του φαραγγιού.

ΜΟΝΟΔΕΝΤΡΙ

1. ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΤΗΣ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

Η μύση στα άδυστα του Βίκου ξεκινάει από το διάσημο Μονοδέντρι και τον θεαματικότερο εξώστη της Αγ. Παρασκευής. Πατρίδα των εθνικών ευεργετών **Ριζάρηδων** το Μονοδέντρι, αποτελούσε κάποτε τον «*Άνω Μαχαλά*», της **Βίτσας**.

Ήδη έχει εξελιχθεί σ' έναν από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς του Ζαγορίου, αφετηρία προς την ιστορική, χτισμένη στο χείλος της αβύσσου, **Μονή της Αγ. Παρασκευής**.

Από την πλατεία με το επιβλητικό κτίριο του **Ριζάρειου Χειροτεχνικού Κέντρου Μονοδενδρίου** αρχίζει ο λιθόστρωτος πεζόδρομος προς την Αγ. Παρασκευή.

Είναι 600 μόλις μέτρα. Ξεκινάει από υψόμετρο 1.010 μέτρων και, σε 8-10 λεπτά, καταλήγει έξω απ' τη Μονή σε υψόμετρο 965 μέτρων. Στον αύλειο χώρο μας υποδέχεται ένα πλακόστρωτο αλώνι με διάμετρο που ξεπερνάει τα 13 μέτρα! Από εδώ έχουμε μια πρώτη εικόνα της θέας του φαραγγιού. Που, βέβαια, γίνεται πολύ πιο εντυπωσιακή, καθώς διασχίζουμε τον λιθόστρωτο διάδρομο δίπλα απ' τον ναό και φτάνουμε στον μικρό εξώστη, πάνω απ' τον γκρεμό.

Η Μονή χτίστηκε το 1412 από τον **Μιχαήλ Βοεβόδα Θερειανό**. Στο καθολικό σώζονται πολλές τοιχογραφίες σε

Υποβλητική είσοδος στο χώρο της Μονής της Αγίας Παρασκευής

Τρυφερές στιγμές στο Μπαλκόνι της Αγίας Παρασκευής

καλή κατάσταση διατήρησης. Η οπτική, ωστόσο, επαφή μας με τον Βίκο δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Από τον χώρο της Μονής ανηφορίζουμε μερικά σκαλοπάτια, ανάμεσα σε ερειπωμένα κελιά και συνεχίζουμε πλακόστρωτο μονοπάτι. Αναφέρει σχετικά ο Λαμπρίδης: «*Προ τον ναού, αριστερά τω εισιόντι, ευρίσκομεν ατραπόν, μεθ' ην απαντώνμεν εντός βράχων αποτόμων τα φοβερά οσπητάκια (σπιτάκια) εις τα οποία κατέφευγον αι των τριών Μαχαλάδων οικογένειαι εν καιρώ των Αλβανικών επιδρομών*». Σ' ένα λεπτό φτάνουμε στο «**Μπαλκόνι του Ιλίγγου**». Ειν' ένα «φυσικό πλατύσκαλο», στα ριζά του θεόρατου βράχινου τοίχου. Δυο μέτρα μετά το χάος, ο απόλυτος ίλιγγος. Που γίνεται ασύγκριτα μεγαλύτερος, αν συνεχίσουμε το λαξευμένο στον κάθετο βράχο, στενότατο μονοπάτι. Είναι μια αβυσσαλέα ημικυκλική πορεία **250** περίπου μέτρων, που καταλήγει στην αντικρινή κατακόρυφη πλαγιά μετά από

γεφυράκι, παλιά χτίσματα και σπηλιά. Στις 26 του Μάρτη το χιόνι στο σκιερό μονοπάτι είναι παγωμένο. Δεν αποτολμούμε λοιπόν να επαναλάβουμε το εγχείρημα, όπως μια ζοετία πριν.

2. ΘΕΣΗ ΘΕΑΣ «ΟΞΥΑΣ»

Ένας καλός ασφαλτόδρομος, μας οδηγεί 5 περίπου χιλιόμετρα μετά το Μονοδέντρι στην **Οξύα**. Είναι το μακρόστενο υψίπεδο, που με μέσο υψόμετρο **1250** μέτρων, έγινε διάσπμο εξαιτίας των εντυπωσιακών σχηματισμών από φέτες σχιστόλιθου, που σαν «πέτρινο δάσος» ορθώνεται ανάμεσα στο φυσικό δάσος οξύας.

Διασημότερο, ωστόσο, είναι το «Μπαλκόνι της Οξύας». Από τον χώρο στάθμευσης κατηφορίζουμε το σύγχρονο λιθόστρωτο καλντερίμι, που υστερεί σε καλλιτεχνικότητα από τα αντίστοιχα των παλιών Ζαγορίσιων. Τρία λεπτά μετά φτάνουμε στο

Απέναντι: Το ιλιγγιώδες μονοπάτι που συνεχίζει για 250 περίπου μέτρα μετά το Μπαλκόνι της Αγίας Παρασκευής. **Κάτω**, τμήμα της Μονής.

”

Η θέα από το μπαλκόνι της Οξυάς είναι **πραγματικά επιβλητική**. Απεικονίζει σε όλο το μεγαλείο του το χαοτικό βάθος του φαραγγιού με τις πανύψηλες ορθοπλαγιές

που πλησιάζουν ή και
ξεπερνούν τα **χίλια**
μέτρα ως την κοίτη του
φαραγγιού.

χείλος της Αβύσσου.

Ακουμπάμε στο ημικυκλικό πέτρινο στηθαίο, ατενίζουμε από υψόμετρο **1.250** μέτρων τα χαοτικά βάθια του φαραγγιού, τουλάχιστον **800** μέτρα χαμηλότερα. Ολοκάθαρα φτάνει ως τ' αυτιά μας ο υπόκωφος ήχος της ροής του Βίκου ποταμού. Απέναντί μας, πάνω από το χάσμα του Βίκου, μας γνώρισε ένα άλλο διάσημο μπαλκόνι, η περίφημη «Μπελόνη», που παίρνει τη σκυτάλη του δέους και του θαυμασμού.

ΒΡΑΔΕΤΟ

3. ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΤΗΣ «ΜΠΕΛΟΝΗΣ»

Με υψόμετρο **1.340** μέτρων το **Βραδέτο** είναι ο υψηλότερος οικισμός του Ζαγορίου. Σύμφωνα με τον Λαμπρίδη, «*κείται το υψηλίστατον τούτον χωρίον, ως εκ της θέσεώς του εξουσιάζον όλον το Ζαγόριον, επί οροπέδιου. Έχει ορίζοντα εκτεταμένον, τόπους απεράντους, όρη δύσβατα...*». «Και θέα στον Βίκο εκπληκτική», θα συμπληρώναμε εμείς. Ας την ανακαλύψουμε από τον εξώστη της Μπελόνης.

900 μέτρα χωματόδρομος από την είσοδο του χωριού μας οδηγεί στην αρχή του μονοπατιού. Ξεκινάμε από υψόμετρο **1.365** μέτρων με κατεύθυνση Δ-ΒΔ.

Βγαίνουμε στην αντικρινή πλαγιά. Τοπίο ειδυλλιακό με κίτρινους κρόκους, ανθισμένες κραινιές, ξεραμένες φτέρες και

βοσκοτόπια. Το μονοπάτι είναι ευκρινές και οι κλίσεις ομαλές.

Διασχίζουμε αυχένα με υψόμετρο **1.405** μέτρων. Από πάνω πλαγιά με κέδρα. Κίτρινη πινακίδα: «**Μπελόνη 5'**». Συναντάμε μια τελευταία κίτρινη πινακίδα, ένα άτεχνο, σύγχρονο καλντερίμι και μετά ξύλινη πινακιδούλα με την λέξη «Μπελόνη». Περνάμε μια στενή φυσική πύλη ανάμεσα σε βράχους, και αμέσως μετά το «θεωρείο» της Μπελόνης είναι μπροστά μας. Το υψόμετρο είναι **1.385** μέτρα και ο χρόνος από την αρχή του μονοπατιού **22'**.

Ακουμπάμε στο πετρόχτιστο, ημικυκλικό στηθαίο, όπως νωρίτερα στο αντίστοιχο της Οξυάς. Αφήνουμε το βλέμμα μας να πλανηθεί στο χάσμα του φαραγγιού. Από πάνω ξεχωρίζουμε τον ασφάλτινο δρόμο της Οξυάς. Στο τέλος της κοάνης διακρίνονται μερικά σπίτια του Βίκου και στο βάθος κάποια σπίτια της Παλιάς Κλειδωνιάς. Ο

μακρινός ορίζοντας τερματίζει στον χιονισμένο όγκο της Νεμέρτσικας.

Πολύ κοντά στα δεξιά μας χάσκουν δυο αβυσσαλέα λούκια. Το δεύτερο είναι του **Μεγαλάκκου**. Σκύβουμε το κεφάλι μας πάνω απ' το στηθαίο. Στα απύθμενα βάθη η κοίτη του βουερού Βίκου. Η Μπελόνη μας χαρίζει μια συγκλονιστική αμεσότητα της άγριας μεγαλοπρέπειας του φαραγγιού.

ΒΙΚΟΣ

4. ΤΑ ΜΠΑΛΚΟΝΙΑ ΤΗΣ «ΡΑΧΗΣ» ΚΑΙ ΤΟΥ «ΓΥΦΤΟΚΟΥΚΟΥΛΟΥ».

Ο οικισμός του **Βίκου** είναι από μόνος του Μπαλκόνι του Φαραγγιού. Έχει, ωστόσο, και δυο ιδιαίτερες θέσεις θέας, σε αντίστοιχες άκρες του χωριού. Η πρώτη είναι η «**Ράχη**». Οδηγούμαστε εκεί σε **2'** με φαρδύ

Το Μπαλκόνι της Μπελόνης με τα πρώτα χιόνια του Δεκέμβρη. Η παρουσία του χιονιού προσδίδει στο τοπίο μια ομορφιά εξωπραγματική.

Άνοιξη στον Βίκο. Μια εποχή πολύχρωμη και ειδυλλιακή.

ανηφορικό λιθόστρωτο από την είσοδο του χωριού. Εδώ υπάρχει ένα έξοχα ανακατασκευασμένο πέτρινο αλώνι, καθώς και ξύλινο κίосκι θέας σ' όλη τη ΝΑ κοάνη του φαραγγιού, ως τα υψίπεδα της Μπελόης. Ψηλά στα Α, πάνω από το βύθισμα του φαραγγιού, ορθώνεται ο συγκλονιστικός βραχώδης όγκος της **Γκουβοστίσας**. Πίσω κι αριστερά λογχίζουν τον ουρανό οι κάθετοι **Πύργοι της Αστράκας**.

-Υπάρχει όμως άλλο ένα μπαλκόνι του Βίκου, λιγότερο γνωστό. Είναι το «Γυφτοκούκουλο», στα βόρεια τελειώματα του χωριού. Ονομάστηκε έτσι, γιατί παλιά υπήρχαν μερικά γύφτικα χαμόσπιτα σιδεράδων, μας εξηγεί ο δάσκαλος **Κώστας Ιωαννίδης**, βαθύς γνώστης του Ζαγοριού. Το ωραίο κατάστημά του, μερικές δεκάδες μέτρα πριν από τη «Ράχη», περιέχει μια εξαιρετική ποικιλία αυθεντικών αναμνηστικών του Ζαγοριού, όπως γκλίτσες από κρανιά καμωμένες από τον ίδιο, γλυκά του κουταλιού, τσίπουρο και λικέρ, τραχανάδες και

χυλοπίτες, βότανα του Βίκου, ξυλόγλυπτα χειροποίητα και πάμπολλα ακόμη αναμνηστικά και χρηστικά πράγματα που θυμίζουν το Ζαγόρι.

Για να φτάσουμε στο «Γυφτοκούκουλο», διασχίζουμε την πλατεία με κατεύθυνση ΒΑ, μπαίνουμε σε στενό δρομάκι ανάμεσα σε σπίτια χαμηλά και σ' ένα λεπτό φτάνουμε μπροστά σ' ένα μεγάλο χορταρισμένο αλώνι. 10 μέτρα μετά, χάσκει από κάτω ο κατακόρυφος γκρεμός. Ευτυχώς το σημείο προστατεύεται από ένα φυσικό στηθαίο, μερικούς βράχους, που ορθώνεται στην άκρη, σαν φυτρωμένοι μέσα στη γη.

Στο τελευταίο φως του δειλινού ρεμβάζουμε πίνοντας καφεδάκι με τον **Γιάννη Ντινούλη**, στην αυλή του ξενοδοχείου «ΒΙΚΟΣ», στην είσοδο του χωριού. Κάποια στιγμή μπαίνει μέσα ο Γιάννης. Επιστρέφει κρατώντας το **3^ο τεύχος** του περιοδικού με το θρυλικό εξώφυλλο του Ολύμπου. Του το είχα χαρίσει με αφιέρωση τον Ιούλιο του **1996!**

Το Μπαλκόνι της «Ράχης» στον Οικισμό του Βίκου. Στο βάθος ο τεράστιος όγκος της Γκουβοστίσας.

Πάνω: Εξωτερικό του καταστήματος ειδών Λαϊκής Τέχνης και τοπικών προϊόντων του Κώστα Ιωαννίδη. **Κάτω:** Αρχή μονοπατιού προς το Φαράγγι του Βίκου.

ΘΕΣΕΙΣ ΘΕΑΣ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

6. ΚΑΠΕΣΟΒΟ/ΓΡΑΔΙΤΣΑ

Περιγράψαμε ως τώρα 5 θέσεις θέας με πρόσβαση εύκολη για όλους. Υπάρχουν, ωστόσο, και κάποια σημεία απόμακρα, με πορεία απαιτητική και σήμανση όχι πάντα απόλυτα εμφανή. Η προσέγγισή τους προϋποθέτει καλή γνώση της περιοχής και, πιθανότατα, την συνοδεία κάποιου ντόπιου. Η «κατάκτηση» ενός τέτοιου, «δύστροπου» μπαλκονιού, είναι η μεγαλύτερη ανταμοιβή για έναν αυθεντικό λάτρη της πεζοπορίας και περιήγησης.

Ας ξεκινήσουμε λοιπόν αυτή την δεύτερη ενότητα με πρώτο προορισμό μας τη θέση θέας από τη **Γραδίτσα** (ή **Γραδίστα**), το ομώνυμο βουνό πάνω απ' το Καπέσοβο. Αναφέρει για το Καπέσοβο ο Λαμπρίδης ότι «...η δύσβατος και πετρώδης αυτή κωμόπολις είναι εκ των καλλητέρων. ΒΔ ταύτης κείται βουνόν τι «Γραδίτσα» (μικρά περιοχή) καλούμενον».

ΓΡΑΔΙΤΣΑ

Προς αυτό το βουνό μας κατευθύνει η ωραία πληροφοριακή πινακίδα και οι σημάνσεις στην πάνω πλατεία του Καπέσοβου πίσω από την εκκλησία της **Κοίμησης της Θεοτόκου**. Εντύπωση μας κάνει ο αναφερόμενος χρόνος πορείας: **2.45'**. Τον θεωρούμε υπερβολικό για τη διαδρομή που ήδη γνωρίζουμε από το 2002.(5) Δεν μένει παρά να το διαπιστώσουμε.

14:20'. Αναχωρούμε από υψόμετρο **1.145** μέτρων. Πολύ ανηφορικό το μονοπάτι, διασχίζει προς τα βόρεια τα τελευταία σπίτια του χωριού.

14:30'. Φτάνουμε στο ξωκκλήσι των **Ταξιαρχών**, σε υψόμετρο **1.210** μέτρων. Χτισμένο στα 1770 το εκκλησάκι μας χαρίζει απ' το στρατηγικό του σημείο μια τέλεια κάτοψη του Καπέσοβου. 5 λεπτά αργότερα φτάνουμε στο υψηλότερο σημείο της

Γραδίτσας, στο τιμεντένιο κολωνάκι με υψόμετρο **1.245** μέτρα. Έχουμε εκπληκτική θέα προς το Βραδέτο στην αντικρινή πλαγιά του φοβερού φαραγγιού της **Μεσαριάς**. Ακολουθούμε την κορυφογραμμή με πυκνά σημάδια και κατεύθυνση ΝΔ. Κέδρα, πουρνάρια, μεγάλοι άρκευθοι και εντυπωσιακές αιωνόβιες βαλανιδιές. Το μονοπάτι είναι ξεκούραστο και ευχάριστο, σε κάθε βήμα μοσχοβολάει φασκόμυλο.

14:45'. Αποκαλύπτονται το Μονοδέντρι και η Βίτσα. Συναντάμε μακρύ τειχίο με καλή ξερολιθιά. Μπαίνουμε σε δάσος γάβρων, με άριστα σημασμένο και διανοιγμένο μονοπάτι. Όταν, 8 χρόνια πριν, γνωρίσαμε για πρώτη φορά την Γραδίτσα, γράφαμε σχετικά: «Στα περισσότερα σημεία το δάσος δεν διαφέρει από ζούγκλα. Αγκαθωτά πουρνάρια, κέδρα, βαλανιδιές και γάβροι συνωθούνται μεταξύ τους...». Πολλά πράγματα έχουν αλλάξει από τότε προς το καλύτερο. Κάποιοι ενδιαφέρθηκαν για τον τόπο τους σοβαρά.(6)

15:00'. Συναντάμε δυο πινακίδες. Η δεξιά οδηγεί προς «ΘΕΑ ΒΙΚΟΥ» και η αριστερή προς «ΚΑΠΕΣΟΒΟ». Λίγα λεπτά μετά περνάμε δίπλα από τα «ΠΕΛΑΣΓΙΚΑ ΤΕΙΧΗ», μια επιμελημένη ξερολιθιά με πλάκες, που σώζεται σε ύψος μέχρι 1.5 μέτρου και πλάτος περίπου 70 εκατοστών.

15:15'. Ακριβώς **55'** μετά την αναχώρησή μας τερματίζουμε στην άκρη του γκρεμού. Βρισκόμαστε σ' ένα ευρύχωρο μπαλκόνι, στρωμένο με επίπεδες πλάκες ασβεστόλιθου, που τοποθέτησε με ιδιαίτερη επιμέλεια η φύση. Αγναντεύουμε απέναντί μας την Μονή της Αγ. Παρασκευής, στο χείλος του χαοτικού της γκρεμού. Εδώ είναι το μοναδικό σημείο, απ' όπου μπορεί κανείς να έχει μακρινή θέα της Μονής. Αγναντεύουμε ακόμα τη Βίτσα, το Μονοδέντρι και την Οξιά, την κάτοψη της ροής του Βίκου και το φαράγγι, στα αρχικά στάδια του σχηματισμού του, που προσπαθεί να κερδίσει το ενδιαφέρον και τον θαυμασμό του επισκέπτη. Στον ορίζοντα ορθώνονται το Μιτσικέλι και Περιστέρι. Το μπαλκόνι της Γραδίτσας ίσως δεν μπορεί να συγκριθεί με την χαοτική αίσθηση της Μπελόης ή της Οξιάς, είναι όμως πιο φιλικό στον άνθρωπο και εξαιρετικά ειδυλλιακό. Έχει

Πελώριος κορμός αιωνόβιας βάλανιδιάς.

Μπαλκόνι της Γραδίτσας. Αγνάντεμα από το χείλος του γκρεμού.

επιπλέον το πλεονέκτημα της ασφαλούς, ευχάριστης και όχι ιδιαίτερα κουραστικής πρόσβασης, για όλη την οικογένεια.

Χρειαζόμαστε μόλις **35'** για την επιστροφή μας στο αυτοκίνητο. Με τα **55'** της μετάβασης ο συνολικός χρόνος δεν ξεπερνάει, με κανονικό ρυθμό, την 1 ώρα και 30 λεπτά.

«ΚΑΣΤΡΙ» «ΘΕΩΡΕΙΟ» ΓΙΑ ΑΠΑΙΤΗΤΙΚΟΥΣ

-Πότε θέλετε να ξεκινήσουμε;

-Τώρα αμέσως δάσκαλε.

-Μά, μετά από τόσες ώρες στο τιμόνι; Ας είναι, όπως αγαπάτε.

Στον όμορφο οικισμό του Βίκου και πάλι. Δύο κίτρινες πινακίδες στην είσοδο του χωριού δείχνουν το μονοπάτι προς «**Καστρί**» και **Ελαφότοπο**. Οι χρόνοι που αναγράφουν είναι πολύ δελεαστικοί: **1 ώρα** προς Καστρί, **1:45'** προς Ελαφότοπο. Απλό ξεμυδιασμα δηλαδή. Ήταν όμως πράγματι έτσι;

12:35'. Ρίχνουμε μια τελευταία ματιά στον εχθρικό όγκο πάνω απ' τα κεφάλια μας και ξεκινάμε από υψόμετρο **740** μέτρων.

12:40'. Τιμμενένια δεξαμενή νερού. Μονοπάτι χωμάτινο, ανηφορικό και ευκρινές. Πιο πάνω γίνεται κατοκράχαλο και πετρώδες με σήμανση φειδωλή.

12:50'. Μικρό πατάρι, η **Μεσιά Σκάλα**, σε υψ. **840μ.** Λίγες αναπνοές και συνεχίζουμε.

13:00'. Χαρακτηριστικός αυχένος σε υψομ. **900μ.**, με το εικονοστάσι του **Αγ. Νικολάου** του «**Αραβνά**». Με σλάβικη προέλευση η λέξη, σημαίνει στους πρόποδες του βουνού (αρά-βουνό). Ήδη στα N-NA αντικρύζουμε με δέος τον κάθετο λόφο του Καστριού.

Συνεχίζουμε σε χωμάτινο μονοπάτι. Πουρνάρια, κέδρα, γάβροι, σφενδάμια και «άρκευθοι», τα γνωστά κεδροκυπάρισσα ή «**μουριζίνα**», όπως τα ονομάζει ο δάσκαλος. Στα λιλιπούτεια ξέφωτα καλλιεργούνταν κάποτε ρεβύθα και φακές λίγο σιτάρι και ζωτροφές, ρόβη και βρώμη. Η σήμανση εδώ θα έπρεπε να είναι περισσότερο εμφανής.

13:30'. Απέναντι απόκρημνοι βράχοι και οι σπηλιές του Ανήλιου, καταφύγιο για τα γίδια. Μπαίνουμε σε δάσος μαύρων

Απέναντι: Στα «Προπούλαια» του Καστριού, **Πάνω:** Μικρή δεξαμενή νερού στο δρόμο προς το Καστρί. **Κάτω:** Απότομες κλίσεις στα εδάφη του Καστριού.

**Αγνάντεμα του Φαραγγιού του Βίκου και του όγκου της
Γκουβοσίτσας από το λόφο του Καστριού.**

γάβρων. Μονοπάτι ελικοειδές, ανήφορος συνεχής.

14:30'. Συναντάμε διακλάδωση με πινακίδα προς **Ελαφότοπο**, σε υψομ. **1.275μ.** Βαδίζουμε ήδη 2 ώρες και βέβαια δεν έχουμε φτάσει στον Ελαφότοπο, ούτε και στο Καστρί. Η αξιοπιστία των πινακίδων καταρρέει. Με κατεύθυνση Β διασχίζουμε μια γλυκύτατη ράχη με πλούσιο χορτάρι και αμέτρητα λουλούδια. Είναι τα καλοκαιρινά βοσκοτόπια του Βίκου. Νά κι ένα αλώνι με μεγάλες πλάκες ασβεστόλιθου. Το φαράγγι προβάλλει χαμηλά, όλο και πιο θεαματικό. Στο τελείωμα της ράχης ορθώνεται ήδη ο μοναχικός λόφος του Καστριού.

15:05'. Σε **2:30'** ακριβώς σκαρφαλώνουμε στον λόφο περνώντας από μια φυσική βραχώδη πύλη, «**Προπύλαια του Καστριού**», την ονομάζει ο δάσκαλος. Τόπος κακοτράχαλος αλλά ωραίος με υποτυπώδη ίχνη παλιάς τείχισης. Στο αλίμετρο βλέπω υψομ. **1.280** μέτρων, μια υψομετρική διαφορά **540μ.** από τον Βίκο. Η κάτοψη στο φαράγγι είναι μοναδική. Εξίσου εκπληκτική είναι η θέα στον διπλανό όγκο του Στούρου, στους αντικρινούς πελώριους βράχους της Γκουβοσίτσας, στο Μεγάλο και Μικρό Πάπιγκο με τις θρυλικές φουρκέτες του δρόμου, στους οικισμούς της Παλιάς Κλειδωνιάς, Αγ. Μηνά και Αρίστης, στην μισοχιονισμένη -πια- Νεμέρτσικα και πιο πίσω στην Αλβανία.

Ο **Κώστας Ιωαννίδης**, ο αγαπητός μας «**Δάσκαλος**», μας προσφέρει μήλο και πορτοκάλι. Ένα δροσερό αεράκι φέρνει στ' αυτιά μας τον αχό του Βοϊδομάτη.

-*Θα επιστρέψουμε λίγο ανορθόδοξα*, λέει ο Δάσκαλος. *Από τον γκρεμό, κατευθείαν προς το χωριό.*

Τον κοιτάζουμε απορημένοι. Δείχνει σχεδόν απροσπέλαστος ο γκρεμός.

-*Μή σκιάζεστε*, μας καθησυχάζει. *Εμείς κάποτε από δω ανεβαίναμε στο Καστρί.*

16:00'. Αρχίζει η κατάβαση. Που αποδεικνύεται δύσβατη, επίπονη και -για τους αμύητους- επικίνδυνη. Κλίσεις εδάφους εντονώτατες, ασβεστόλιθοι αιχμηροί, αγκαθωτά πουρνάρια και κέδρα, βράχοι που χρειάζονται καταρρίχηση. Αυτή είναι η ταυτότητα του δρομολογίου επιστροφής. Ο Δάσκαλος, ωστόσο, συνεχίζει

ανάλαφρος και απτόπτος, μας μεταδίδει τη σιγουριά του.

16:30'. Ράχη της Τσιούκας. Για πρώτη φορά εμφανίζεται χαμηλά το χωριό.

17:00'. Φτάνουμε επιτέλους στα πρώτα λιβαδάκια, το μονοπάτι είναι κοντά. Η χαρά μας όμως δεν κρατάει πολύ. Ο Δάσκαλος μας κατευθύνει και πάλι στην άκρη του γκρεμού, στη θέση «**Χτένι**», άλλο ένα εκπληκτικό μπαλκόνι στο φαράγγι. Κατηφορίζουμε συνεχώς. Βγαίνουμε ξαφνικά πάνω από την τσιμεντένια δεξαμενή. Είναι ήδη **17:45.**

-*Φτάσαμε πιά*, λέω ανακουφισμένος στην Άννα.

-*Δεν θα πάμε δύο βήματα στο «Γκρενίστο»;*

-*Και τι είναι Δάσκαλε, το Γκρενίστο;*

-*Ένα μπαλκόνι, που θα' χα τύψεις αν δεν σας το' δείχνα.*

Στενό μονοπάτι, κλειστό σε πολλά σημεία από πουρνάρια και κέδρα, καταλήγει σε λιγότερο από ένα 5λεπτο στην άκρη του γκρεμού, μια δρασκελιά απ' το χωριό. Στριμωχνόμαστε ο ένας δίπλα στον άλλον, κι αγναντεύουμε -ήρεμοι πια- μια κάτοψη φοβερή προς τη Μονή της Κοίμησης, τη ροή του Βοϊδομάτη και όλους τους γύρω διάσημους γκρεμούς.

Βραδινές ώρες στο ξενοδοχειακό «**ΒΙΚΟΣ**», του Γιάννη Ντινούλη. Ατενίζουμε με δέος αλλά και μπόλικη περηφάνεια την τρομερή κοψιά του λόφου του Καστριού. Μας αποκοιμίζουν οι συναυλίες των απδονιών.

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΑΚΚΟΥ

Η πανοραμική φωτογραφία στο INTERNET απεικόνιζε τον Βίκο εκπληκτικά. Βρήκαμε τον Ολλανδό φωτογράφο και επικοινωνήσαμε μαζί του. Τα υπόλοιπα ήταν εύκολα. Ή τουλάχιστον, έτσι νομίζαμε. Η φωτογραφία λοιπόν είχε τραβηχτεί από κάποιο σημείο, κοντά στο φαράγγι του **Μεγαλάκκου**. Ε, όσο και Μέγας να ήταν ο Λάκκος, δεν ήταν δα και τόσο μεγάλος όσο ο Βίκος. Με λίγη υπομονή θα το βρήκαμε το σημείο. Πρώτα όμως έπρεπε να βρούμε τον **Χαρτάκη Παπαϊωάννου**, βιολόγο, φωτογράφο και συγγραφέα, με θητεία πολλών χρόνων στην διαχείριση και ανάδειξη

Η κατάβαση από την απόκρημνη πλαγιά του Καστριού προς τον Βίκο είναι δύσβατη και σε πολλά σημεία επικίνδυνη.

του φυσικού περιβάλλοντος του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου.

Συναντάμε τον Χαρητάκη στην είσοδο του Καπέσοβου. Παίρνουμε τις ανηφοριές για το Βραδέτο. 4.8χλμ μετά, μπαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά. Στις 23 Απρίλη εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλες συγκεντρώσεις χιονιού. Τόσο μεγάλες, που μας εμποδίζουν να συνεχίσουμε. Είμαστε στα υψίπεδα του Αυγερινού 2.4χλμ. από την άσφαλο, σε υψόμετρο **1.720** μέτρων.

Κατευθυνόμαστε Β-ΒΔ προς Μεγαλάκκο. Διασχίζουμε απότομες πλαγιές με χιόνι παγωμένο, που ξεπερνάει το μισό μέτρο. Ύστερα συνεχίζουμε σε μια απέραντη ράχη από γκρίζο ασβεστόλιθο, με βαθιές ρωγμές και αποσάθρωση από την εποχή των παγετώνων. Τοπίο μοναδικό, δεν έχουμε συναντήσει παρόμοιο στην Ελλάδα.

Φτάνουμε στην άκρη της ράχης. Από κάτω η αρχή του στομίου του Μεγαλάκκου, με τοιχώματα λιλιπούτεια ακόμη σε

σύγκριση με τα πελώρια της συνέχειας. Αποθαυμάζουμε την μοναδική μεγαλοπρέπεια των διαδοχικών κορυφών της Τύμφης, τις εναλλαγές των μολυβένιων σύννεφων με τους γκρίζους ασβεστόλιθους και τις λευκές επιφάνειες του χιονιού. Αργότερα επιχειρούμε μια πορεία προς τα ΝΔ, πάνω απ' τη κοάνη του Μεγαλάκκου. Τοπία απίστευτα, φοβερά, βαδίζουμε σχεδόν 5 ώρες αλλά δεν εντοπίζουμε αυτό που αναζητούμε.

Απόβραδο πια φτάνουμε στο Πάπιγκο, στο πατρογονικό σπίτι του Χαρητάκη, ένα σπίτι εκπληκτικό με ιστορική διαδρομή τουλάχιστον 300 ετών. Με έξοχη ανάπλαση, το σπίτι μπορεί ήδη να φιλοξενήσει σε 5 δωμάτια περιηγητές και φυσιολάτρεις. Μας υποδέχεται ο πατέρας του Χαρητάκη, ο κυρ-Γιάννης Παπαϊωάννου, μια από τις σημαντικότερες προσωπικότητες του Πάπιγκου, εξάιρετος ιστοριοδίφης και συγγραφέας. Μα πάνω απ' όλα ένας θαυμάσιος άνθρωπος. Ανάβει την βαρεία μαντεμένα ξυλόσομπα με δαδί, μας ετοιμάζει ρόφημα ευωδιαστού δυόσμου απ' την αυλή του. Κυλούν υπέροχα οι ώρες. Όταν, αργά τη νύχτα αποσυρόμαστε, το μόνο που ακούγεται είναι οι θεϊκές φωνητικές επινοήσεις των απδονιών...

Τοπία εξωπραγματικά. Θυμίζουν παγετώνες σε εδάφη βορείων χωρών της Ευρώπης. Ωστόσο, είναι απλά τα σκληρά ασβεστολιθικά εδάφη, σε μεγάλο βαθμό καλυμμένα από τα χιόνια του χειμώνα αν και είναι ήδη τέλη του Απρίλη. Κάτω: Πορεία στον τραχύ ασβεστόλιθο, αποσαθρωμένο από την εποχή των παγετώνων. Είναι μια πορεία δύσκολη, που απαιτεί σε κάθε βήμα ιδιαίτερη προσοχή.

Το Μεγάλο Πάπιγκο με φόντο τους χαστικούς γκρεμούς του Φαραγγιού.

ΚΟΚΚΙΝΟ ΛΙΘΑΡΙ ΤΟ ΘΕΩΡΕΙΟ ΤΟΥ ΠΑΠΙΓΚΟΥ

Επιμερώνει μια μέρα σκοτεινή με ψύχρα και βροχή. Χαμηλή νέφωση και ομίχλη εξαφανίζονται από το οπτικό μας πεδίο κάθε σημείο του φαραγγιού. Η απογοήτευσή μας είναι απερίγραπτη. Έχουμε ήδη αρχίσει να σκεφτόμαστε την αναχώρησή μας όταν, εντελώς απρόσμενα, διαλύεται η ομίχλη, σταματάει η βροχή.

‘Όπου να’ ναι θα βγει κι ο ήλιος, λέει ο κυρ-Γιάννης. Ετοιμαστείτε. Όλα θα πάνε καλά.

Σε λίγα λεπτά προβάλλουν και πάλι απέναντί μας οι πελώριοι γκρίζοι πύργοι της Γκουβουσίτσας και της Αστράκας. Μοναδική χρωματική εξαίρεση ανάμεσά τους το «**Κόκκινο Λιθάρι**», ο φοβερός κάθετος τοίχος, που προίκησε η φύση με τον τόσο ιδιαίτερό του χρωματισμό.

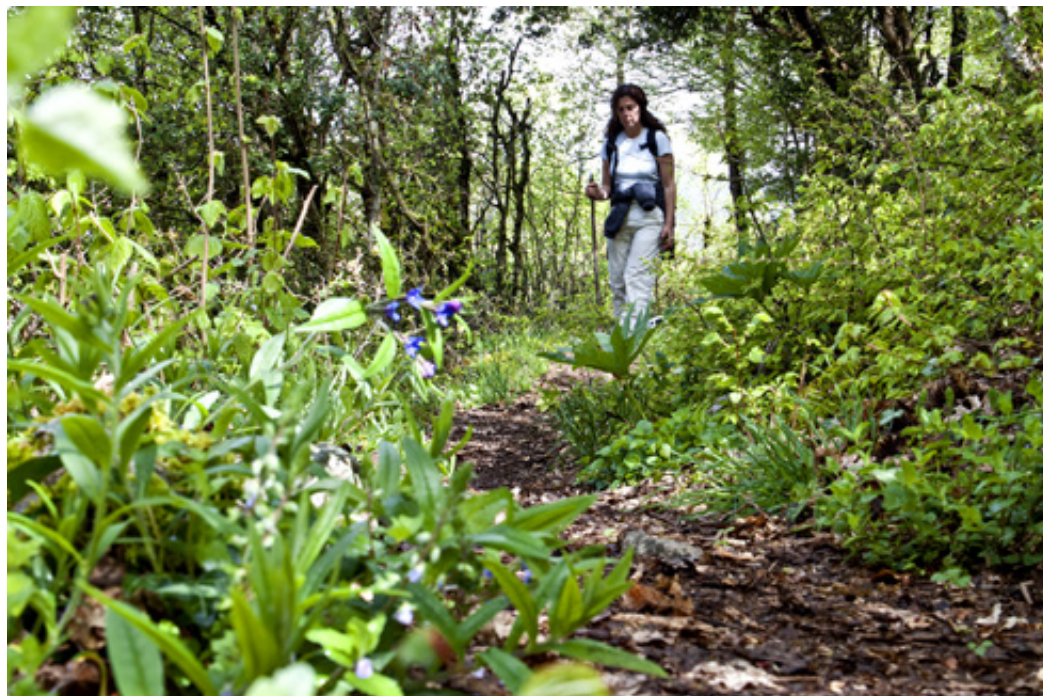
Πολύ γρήγορα φτάνουμε στο Μικρό Πάπιγκο μπροστά στην καταπληκτική εκκλησία του **Ταξιάρχη** με το σπάνιο αιωνόβιο

σφενδάμι και τα πλατάνια.

11:00’. Ξεκινάμε από την εκκλησία (υψ. **955μ.**). Διασχίζουμε τα καλντερίμια του χωριού, αφήνουμε αριστερά μας το ορειβατικό μονοπάτι προς Δρακόλιμνη και Γκαμήλα, πίνουμε βουνίσιο νερό από τις σκεπαστές κρήνες και μπαίνουμε στο χωμάτινο μονοπάτι. Φουντουκίες, πουρνάρια, βαλανιδιές, γάβροι και κέδρα, σκεπαστό εικονοστάσι του Αγ. Χαράλαμπου, με μονοπάτι προς τον Βίκο. Μετά τη βροχή λαμπυρίζουν οι δροσοσταλίδες στα φυλλώματα των δέντρων. Άσφογο πάντα το μονοπάτι με κλίσεις ομαλές. Χαμηλά προβάλλουν μεγάλες ασβεστολιθικές σπηλιές, καταφύγιο ποιμένων και ζώων.

11:40’. Με χαλαρό, απολαυστικό ρυθμό φτάνουμε στο πέτρινο εικονοστάσι του **Αγ. Γεωργίου**. (υψ. **1.060μ.**). Είναι ένα πρώτο σημείο θέας ή και θερματισμού ακόμη, για όσους δεν επιθυμούν, για διάφορους λόγους, να συνεχίσουν. Στα Ν αντικρύζουμε το Κόκκινο Λιθάρι και χαμηλά τον οικισμό του Βίκου. Λίγα λεπτά αργότερα

Πορεία προς το Κόκκινο Λιθάρι σε δάσος ειδυλλιακό. **Απέναντι:** Ο κυρ. Γιάννης Παπαϊωάννου στο μονοπάτι του Κόκκινου Λιθариού.

αποκαλύπτεται μικρό τμήμα του Βοϊδομάτη, όπως κυλάει αφρισμένος και βουερός ανάμεσα στα τελευταία και πιο στενά σημεία του μεγάλου φαραγγιού.

12:00' Περνάμε το στενό, εκτεθειμένο μονοπάτι στα ριζά του Κόκκινου Λιθариού. Είναι αληθινό δέος να στρέφουμε το βλέμμα μας προς την κατακόρυφη μεγαλοπρέπεια αυτής της μοναδικής ορθοπλαγιάς.

12:10' Η πορεία μας τερματίζει στο εικονοστάσι της Παναγίας, σε υψομ. **1.040** μέτρων. Μπαλκόνι ομαλό και ειδυλλιακό, με αναρίθμητα λουλούδια. Εκρηκτική η Άνοιξη, μας κυκλώνει από παντού. Όπου κι αν στρέψουμε τα μάτια μας η θέα είναι μαγευτική.

Κάθεται ο κυρ-Γιάννης σ' ένα πέτρινο πεζούλι. Για λίγο αγναντεύει αμίλητος το φαράγγι. Ύστερα βγάζει το μπλοκάκι του κι αρχίζει να γράφει. Πολλά χρόνια είχε να έρθει στο Κόκκινο Λιθάρι. Τρεις δεκαετίες σχεδόν. Σήμερα ζωντανεύουν οι αναμνήσεις του και πάλι. Έχουμε κάθε λόγο να χαιρόμαστε που τον έχουμε μαζί μας.

ΣΤΟΝ ΜΕΓΑΛΑΚΚΟ ΚΑΙ ΠΑΛΙ

-Μένει χρόνος για μια επιστροφή στον Μεγαλάκκο; ρωτάει ο Χαρητάκης.

-Και βέβαια, του απαντάμε.

Για το Βραδέτο λοιπόν και πάλι. Δεν είναι καθόλου κοντά στο Πάπιγκο. Κι ούτε λείπουν οι στροφές. Ευτυχώς, τις συνηθίσαμε τόσες μέρες. Σχεδόν μας έχουν γίνει απαραίτητες.

15:50' Βρισκόμαστε 900 μέτρα απ' το Βραδέτο, στην αρχή του μονοπατιού προς Μπελόνη. Από υψόμετρο **1.365μ.**, ανηφορίζουμε τούτη τη φορά Β-ΒΔ. Χωμάτινο το μονοπάτι, χωρίς σήμανση αλλά αρκετά εμφανές.

16:00' Φτάνουμε σε πλάτωμα στα **1.425μ.** Απέναντι το ξωκκλήσι του **Αη-Λια**. Τιμμεντένια δεξαμενή και ποτίστρα με νερό. Εδώ καταλήγει και χωματόδρομος.

16:15' Φτάνουμε πάνω από σtάνη σε τσίγκινα καλύβια. Ένας χωματόδρομος την συνδέει με την άσφαλο για Βραδέτο.

Αν το ξέραμε, θα κερδίζαμε ανηφορική πορεία 25'. Βρίσκουμε εμφανές, στενό μονοπάτι. Κυκλώνει με ομαλές κλίσεις μια τεράστια κοάνη, με χαραδρώσεις και βραχώδεις σχηματισμούς. Ψηλά στα ΒΑ αντικρύζουμε τις γνώριμες ράχες του Αυγερινού. Μας συντροφεύει σήμανση με κόκκινη μπογιά. Πορεία ευχάριστη και ξεκούραστη, με καιρό ιδανικό.

16:45'. Σιδερένια κίτρινη πινακίδα μας δείχνει «**Κακιά Σκάλα**»/**Μέγα Λάκκο** με κατεύθυνση ΝΔ. Υψόμετρο **1.575μ**. Πέντε λεπτά αργότερα συναντάμε νέα, όμοια πινακίδα.

17:00'. Φτάνουμε σε λιβαδοτόπι, επίπεδο και πανέμορφο, ανάμεσα σε θεαματικούς σχιστολιθικούς σχηματισμούς. Τα τοιχώματα του Μεγαλάκκου ορθώνονται φοβερά. Το μπαλκόνι μας, ωστόσο, δεν υπάρχει πουθενά. Ξεκινάμε την αναζήτησή του στις ακρώρειες του υψιπέδου. Κοντεύουμε στο τέρμα του Μεγαλάκκου. Αισθανόμαστε κιόλας μεγάλη οικειότητα μαζί του. Τον έχουμε γνωρίσει από το μικρό αρχικό φαράγγι στις υπώρειες της Τύμφης, ως τούτο το ιλιγγιώδες βάραθρο

Μάταια προσπαθεί ο Χαρητάκης Παπαϊωάννου να εντοπίσει με τα κυάλια του κάποιο αγριόγιδο.

Απέναντι: Τοπίο ονειρικό στην περιοχή του Μέγα Λάκκου.

πριν συναντήσει τον Βίκο.

Απομένει μια τελευταία ανεξερεύνητη εξέδρα πάνω απ' το φαράγγι. Βρίσκεται πριν απ' τον **Λάκκο της Κριάρας**, στην κατεύθυνση της Μπελόης.

-Δεν μπορεί να είναι πουθενά αλλού, το οσμίζομαι, λέει ο Χαρητάκης, με την μακρόχρονη εμπειρία του παρατηρητή αγριόγιδων.

Με αισιόδοξα βήματα ξεκινάμε προς τα κει. Πανέμορφος τόπος, χορτάρι και βράχια γλυπτά, μικρούλες ορχιδέες, μπουκέτα λουλουδιών ριζωμένα σε βράχους. Αν δεν είχαμε συγκεκριμένο στόχο, θα μπορούσαμε να περιπλανιόμαστε με τις ώρες.

17:50' Η εξέδρα φτάνει στο τέλος της. Το έδαφος γίνεται δύσβατο, εκθρικό. Αρχίζουμε ν' ανησυχούμε. Και τότε, ανάμεσα στις ρωγμές των βράχων και στα πυκνά κλαδιά, προβάλλει μια επίπεδη, πλακόστρωτη επιφάνεια. Πίσω της δεν υπάρχει τίποτε άλλο. Μόνον το χάος.

-*Εκεί είναι!*, φωνάζει η Άννα.

Στο απογευματινό φως του ήλιου οι πλάκες του ασβεστόλιθου είναι ζεστές. Καθόμαστε πάνω τους και από υψόμετρο **1.465** μέτρων αγναντεύουμε: μια δρασκειλιά απέναντί μας, στα Ν-ΝΔ, την Οξυά. Στα Β, πολύ κοντά μας, το στόμιο του Μεγαλάκκου. Στα ΒΔ την κοάνη του φαραγγιού και τον όγκο της Νεμέρτσικας. Χίλια μέτρα χαμηλότερα εξελίσσεται η κοίτη του Βίκου, με ελάχιστο πια νερό. Μια καταπράσινη, αδιαπέραστη επιφάνεια από αναρίθμητα δέντρα, καλύπτει κάθε σημείο του φαραγγιού.

Χαρίζουμε στους εαυτούς μας στιγμές χαλάρωσης στο πιο αθέατο, άγνωστο και ιδιαίτερο μπαλκόνι του Βίκου. Η ικανοποίησή μας είναι μεγάλη. Όχι όμως και της Άννας. Φωτογραφίζει βέβαια αλλά οι φωτιστικές συνθήκες τούτη την ώρα δεν είναι ευνοϊκές.

Ξεσπάει ξαφνικά μια ζωντανή, ανοιξιάτικη βροχή. Φοράμε τ' αδιάβροχα και την αφήνουμε να σκάζει πάνω μας με ορμή. Σ' ένα ιολεπτο σταματάει. Απομένει μόνον η ευωδιά του γρασιδιού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το ξημέρωμα είναι λαμπρό. Αποχαιρετάμε τους φίλους μας στο Πάπιγκο και στον Βίκο, αγναντεύουμε για τελευταία φορά το Κόκκινο Λιθάρι και το Καστρί, τόπους που αγνοούσαμε μέχρι τώρα. Μια λεπτεπίλεπτη, γοργοκίνητη σιλουέττα διασχίζει πριν απ' τον Ελαφότοπο τον δρόμο. Ειν' ένα πανέμορφο ζαρκάδι, το πρώτο που συναντάμε στο Ζαγόρι.

-*Τούτη την ώρα θα είναι πολύ ωραίος ο φωτισμός στον Μεγαλάκκο, λέει ξαφνικά η Άννα.*

Της ρίχνω μια έκπληκτη ματιά.

-*Δεν πιστεύω να εννοείς...*

Κουνάει το κεφάλι της καταφατικά.

-*Νομίζω, πως κι εσένα θα σου άρεσε πολύ...*

Τούτη τη φορά ξεκινάμε από τη στάνη. Με ζωνρό βηματισμό χρειαζόμαστε λιγότερα από 40 λεπτά. Ψάχνω και βρίσκω το ωραιότερο σημείο για να καθίσω, ν' αγναντέψω γύρω μου τον Βίκο. Ήρεμος και χωρίς έγνοιες πια. Η δική μου η αποστολή έχει τελειώσει. Ξαμολιέται η Άννα και φωτογραφίζει από παντού. Πολλές φορές φτάνει ως την άκρη του γκρεμού. Όταν επιστρέφει, δεν χρειάζεται να ρωτήσω. Είναι ευτυχοσιμένη!

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

(1) Εγκυκλοπαίδεια «ΠΑΠΥΡΟΣ/LAROUSSE/BRITANNICA», Τόμος 11, σελ. 615.

(2) Ι.Γ.Παπαϊωάννου, «ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ, ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ», ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ

(3) «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΟΕΡΓΗΜΑΤΑ, ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ», ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1870.

(4) Ι.Λαμπρίδου, «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ, ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ», 1889.

(5) ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ, τεύχος 26, ΜΑΡΤ-ΑΠΡ 2002.

(6) Συγκεκριμένα ο Θουκυδίδης Παπαγεωργίου, ιδιοκτήτης ξενώνα και του καφέ «Στέρνα».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Λαμπρίδης Ιωάννης, «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΟΕΡΓΗΜΑΤΑ», Ιωάννινα 1971 και «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ», Ιωάννινα 1993, εκδόσεις ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

- Παπαϊωάννου Γ. Ιωάννης, «ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ, ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ», ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ, Πάπιγκο 1994, έκδοση Γ'

- Παπαϊωάννου Ι. Χαρνήτης «Το Πάπιγκο και τα βουνά του», εκδ. β', Πάπιγκο 2007

- Μακρή Π. Ευριπίδη, «ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ», Ιωάννινα 1996

Γκρενίστο. Ένα μπαλκόνι τόσο κοντινό στον οικισμό του Βίκου μα τόσο θεαματικό.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ

ΘΕΣΗ ΘΕΑΣ «ΚΑΣΤΡΙ»

ΑΦΕΤΗΡΙΑ: Οικισμός **Βίκου**,
Υψομ. **740μ.**
ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ: Λόφος **Καστρίου**,
Υψομ. **1.280μ.**
ΥΨΟΜ. ΔΙΑΦΟΡΑ: **+540** μέτρα
ΩΡΕΣ ΠΟΡΕΙΑΣ: **+ 2:30'**
ΣΗΜΑΝΣΗ: Κατά τόπους ασαφής
ΚΛΙΣΕΙΣ: Μέτριες
ΕΔΑΦΟΣ: Μονοπάτι χωμάτινο
ή πετρώδες
ΠΟΡΕΙΑ: Μετρίως δύσκολη
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Συνιστάται η επιστροφή
από την διαδρομή της μετάβασης. Η
κατάβαση από την απόκρημνη πλαγιά
είναι πολύ δύσκολη ως επικίνδυνη.

ΘΕΣΗ ΘΕΑΣ «ΜΠΕΛΟΗΣ»

ΑΦΕΤΗΡΙΑ: 900μ. Β του Βραδέτου.
Υψομ. **1.365μ.**
ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ: Θέση θεάς «Μπελόη».
Υψομ. **1.385μ.**
ΥΨΟΜ. ΔΙΑΦΟΡΑ: **+20** μέτρα
ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΡΕΙΑΣ: **+ 25'**
ΣΗΜΑΝΣΗ: Γενικά εμφανής
ΕΔΑΦΟΣ: Ομαλό χωμάτινο μονοπάτι
ΠΟΡΕΙΑ: Πολύ εύκολη και ευχάριστη

«ΚΟΚΚΙΝΟ ΛΙΘΑΡΙ»

ΑΦΕΤΗΡΙΑ: Μικρό Πάπιγκο/Εκκλησία
Ταξιαρχών υψομ. **955μ.**
ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ: Εικονοστάσι της
Παναγίας. Υψομ. **1.040μ.**
ΥΨΟΜ. ΔΙΑΦΟΡΑ: **+85** μέτρα
ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΡΕΙΑΣ: **+ 1 ώρα**

ΣΗΜΑΝΣΗ: Επαρκής
ΚΛΙΣΕΙΣ: Ελαφρές
ΕΔΑΦΟΣ: Ωραίο χωμάτινο μονοπάτι, σε
κάποια σημεία πετρώδες
ΔΙΑΔΡΟΜΗ: Γενικά εύκολη. Σε κάποια
σημεία απαιτείται λίγη προσοχή

ΓΡΑΔΙΤΣΑ

ΑΦΕΤΗΡΙΑ: Άνω τμήμα ΚΑΠΕΣΟΒΟΥ.
Υψομ. **1.145μ.**
ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΝΔ άκρο Γραδίτσας.
Υψομ. **1.125μ.**
ΥΨΟΜ. ΔΙΑΦΟΡΑ: **-20 μέτρα**
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟ ΥΨΗΛΟΤΕΡΟ ΣΗΜΕΙΟ:
Κορυφή Γραδίτσας: **1.245μ.**
ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ: **+ 1 ώρα**
ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ: **+ 40'**
ΧΡΟΝΟΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ:
+ 1.40'
ΣΗΜΑΝΣΗ: Επαρκέστατη
ΚΛΙΣΕΙΣ: Ήπιες γενικά, εκτός από την
απότομη ανάβαση των πρώτων 10'
ΕΔΑΦΟΣ: Θαυμάσιο χωμάτινο μονοπάτι
ΔΙΑΔΡΟΜΗ: Εύκολη και ευχάριστη

ΜΕΓΑΣ ΛΑΚΚΟΣ

ΑΦΕΤΗΡΙΑ: α. 900μ. Β του ΒΡΑΔΕΤΟΥ.
Υψ. **1.365μ.**
β. Στάνη με τσίγκο. Υψ. **1.500μ.**
ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ: Πλακόστρωτη εξέδρα
μεταξύ Μεγαλάκκου-Μπελόης. Υψομ.
1.465μ.
ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ: α. **+100μ.**
β. **-53μ.**
ΥΨΗΛΟΤΕΡΟ ΣΗΜΕΙΟ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ:
1.575 μέτρα
ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΡΕΙΑΣ: α. **+ 1.15'**
β. **+ 50'**
ΣΗΜΑΝΣΗ: Στις δύο αφετηρίες ασα-
φής. Στη συνέχεια επαρκής με κόκκινα
σημάδια. Στον τερματισμό ανύπαρκτη.
ΚΛΙΣΕΙΣ: α. Έντονες στα πρώτα 20-25'
β. Ελαφρές
ΕΔΑΦΟΣ: Ομαλό χωμάτινο μονοπάτι
ΔΙΑΔΡΟΜΗ: Εύκολη και ευχάριστη.
Στον τερματισμό απαιτείται προσοχή
στο δύσβατο έδαφος.

Τώρα

μπορείτε να αποκτήσετε

όλα τα τεύχη του Ελληνικού Πανοράματος που περιέχουν άρθρα για τον Νομό Ιωαννίνων, στην προνομιακή τιμή των

58€

Τα **19** τεύχη που προσφέρονται και τα άρθρα που περιέχουν είναι:

Τεύχος 22: Αώος

Τεύχος 49: Ζίτσα, Θεογέφυρο

Τεύχος 24: Ζαγοροχώρια - Κουκούλι, Δωδώνη, Πίνδος

Τεύχος 51: Σπήλαιο Περάματος

Τεύχος 26: Καπέσοβο

Τεύχος 54: Άνω Πεδινά

Τεύχος 33: Διάσχιση Πίνδου

Τεύχος 55: Βραδέτο

Τεύχος 36: Συρράκο, Μονή Κηπίνας

Τεύχος 56: Κόνιτσα, Μονή Στομίου

Τεύχος 37: Φραγκάδες - Νεγάδες

Τεύχος 58: Κοιλάδα του Σαραντάπορου

Τεύχος 42: Κάστρο Ιωαννίνων, Άνω Κλειδωνιά

Τεύχος 61: Πωγώνι Ιωαννίνων

Τεύχος 43: Ασπράγγελοι, Ελάτη, Δίκورφο

Τεύχος 72: Διάσχιση Λάκμου με 4Χ4

Τεύχος 48: Δίλοφο

Τεύχος 73: Δίκورφο, Κορυφή Κλέφτη

Τεύχος 75: Τα "Μπαλκόνια" του Βίκου

Μπορείτε να προμηθευτείτε τα τεύχη με τηλεφωνική παραγγελία στο τηλ. 2310 33.13.15

Τα έξοδα αποστολής συμπεριλαμβάνονται στην ανωτέρω τιμή

Τμήμα από τον χάρτη «Ζαγόρι» (1:2.000) των εκδόσεων Anavasi

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται:

- Στον Γιάννη Ντινούλη, για την φιλοξενία του στο ξενοδοχείο ΒΙΚΟΣ
- Στον δάσκαλο Κώστα Ιωαννίδη για τις πληροφορίες και την συμπόρευσή του μαζί μας στο Καστρί.
- Στον κυρ-Γιάννη Παπαϊωάννου και στον γιο του Χαρητάκη για την θερμή φιλοξενία και για όλα όσα έκαναν για μας.

ΔΙΑΜΟΝΗ

- Ξενοδοχείο «ΒΙΚΟΣ», οικισμός ΒΙΚΟΣ, Γιάννης Ντινούλης

Τηλ. 6932-795180 και 26530-42112

- Ξενώνας «ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ», Πάπιγκο, Χαρητάκης Παπαϊωάννου

Τηλ. 6945-320966

